ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 9.12.2020
COM(2020) 772 final

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

για την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1005/2008 του Συμβουλίου περί δημιουργίας κοινοτικού συστήματος πρόληψης, αποτροπής και εξάλειψης της παράνομης, λαθραίας και άναρχης (ΠΛΑ) αλιείας (κανονισμός ΠΛΑ)

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

για την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1005/2008 του Συμβουλίου περί δημιουργίας κοινοτικού συστήματος πρόληψης, αποτροπής και εξάλειψης της παράνομης, λαθραίας και άναρχης (ΠΛΑ) αλιείας (κανονισμός ΠΛΑ)

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ 1

1. Εισαγωγή 2

2. Τρέχουσα κατάσταση — πρόοδος που έχει σημειωθεί από την ανακοίνωση του 2015 4

2.1 Συνεργασία με τα κράτη μέλη 5

- Τα κράτη μέλη και οι αρμοδιότητες τους ως κράτη σημαίας 5
- Τα κράτη μέλη και οι αρμοδιότητές τους ως παράκτια κράτη 6
- Τα κράτη μέλη και οι αρμοδιότητές τους ως κράτη λιμένα 6
- Τα κράτη μέλη και οι αρμοδιότητές τους ως κράτη αγοράς: το σύστημα πιστοποίησης αλιευμάτων 7
- Χρήση του συστήματος αμοιβαίας συνδρομής μεταξύ των κρατών μελών και της Επιτροπής, καθώς και με τρίτες χώρες 8

2.2 Συνεργασία με τρίτες χώρες 8

- Διασφάλιση ισότιμων όρων ανταγωνισμού μέσω του διαλόγου 9
- Ανάπτυξη δικτύου συμμάχων 11
- Προώθηση συστημάτων πιστοποίησης αλιευμάτων 12
- Προώθηση της εφαρμογής της συμφωνίας σχετικά με τα μέτρα που λαμβάνει το κράτος λιμένα 12
- Αντίκτυπος των διαλόγων σχετικά με την ΠΛΑ αλιεία σε χώρες ΣΣΒΑ 13
- Παροχή στήριξης σε τρίτες χώρες 13

2.3 Άλλα πλαίσια διεθνούς συνεργασίας και συνεργασία με ενδιαφερόμενα μέρη 15

3. Κύριες προκλήσεις όσον αφορά την εφαρμογή του κανονισμού ΠΛΑ 16

3.1 Εφαρμογή εντός της ΕΕ 16

- Διάλογοι με τρίτες χώρες 16
- Ενίσχυση της διεθνούς διακυβέρνησης για την καταπολέμηση της ΠΛΑ αλιείας 17
- Συνεργασία και συντονισμός 18

4. Συμπεράσματα 19

1. Εισαγωγή

Σύμφωνα με το άρθρο 55 παράγραφος 1 του κανονισμού, σκοπός της παρούσας έκθεσης είναι η ενημέρωση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1005/2008 του Συμβουλίου περί δημιουργίας κοινοτικού συστήματος πρόληψης, αποτροπής και εξάλειψης της παράνομης λαθραίας και άναρχης (ΠΛΑ) αλιείας. Η έκθεση λαμβάνει, κυρίως, υπόψη πληροφορίες που παρέχουν τα κράτη μέλη υπό μορφή απαντήσεων σε ερωτηματολόγιο που αποστέλλει η Επιτροπή[1] από την τελευταία ανακοίνωση της 1ης Οκτωβρίου 2015[2], αλλά και κάθε άλλη σχετική πληροφορία που λαμβάνει η Επιτροπή από οποιοδήποτε ενδιαφερόμενο μέρος κατά τη συγκεκριμένη περίοδο. Επιπλέον, προσφέρει επισκόπηση των δραστηριοτήτων που συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων του κανονισμού ΠΛΑ. Στο πλαίσιο αυτό, προσδιορίζει επίσης τις κύριες προκλήσεις όσον αφορά την εφαρμογή.

Η ΠΛΑ αλιεία εξακολουθεί να αποτελεί μία από τις μεγαλύτερες απειλές για τη βιώσιμη χρήση των αλιευτικών πόρων. Δυστυχώς, ο δυναμικός, προσαρμόσιμος και λαθραίος χαρακτήρας της ΠΛΑ αλιείας καθιστά αδύνατη την εκτίμηση των επιπτώσεών της με άμεσο τρόπο. Ωστόσο, από κατά προσέγγιση υπολογισμούς προκύπτει ότι η ΠΛΑ αλιεία σε όλους τους ωκεανούς παγκοσμίως ανέρχεται περίπου σε 11-26 εκατομμύρια τόνους ιχθύων ετησίως, όγκος που αντιστοιχεί σε ετήσιο κόστος ύψους 9-21 δισ. EUR[3].

Η Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών ζήτησε ρητά από τη διεθνή κοινότητα «*την αποτελεσματική ρύθμιση της αλίευσης, την εξάλειψη της υπεραλίευσης, της παράνομης, λαθραίας και άναρχης αλιείας και των καταστροφικών αλιευτικών πρακτικών έως το 2020*[4]» στο πλαίσιο του στόχου 14.4 του στόχου 14 «Ζωή στο νερό», ο οποίος εντάσσεται στο θεματολόγιο του 2030 για τη βιώσιμη ανάπτυξη που εγκρίθηκε το 2015. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή είναι αποφασισμένη να διασφαλίσει τη σταθερή μείωση της ΠΛΑ αλιείας και εντέλει την εξάλειψη αυτής της πρακτικής.

Η ανακοίνωση σχετικά με την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία για την Ευρωπαϊκή Ένωση[5] θέτει ως προτεραιότητα την προσέγγιση της μηδενικής ανοχής για την ΠΛΑ αλιεία. Η εν λόγω προσέγγιση αποτελεί επίσης σημαντική πτυχή της στρατηγικής της ΕΕ για τη βιοποικιλότητα με ορίζοντα το 2030[6], καθώς και βασικό στοιχείο για την παγκόσμια

---

[1] Πληροφορίες που υποβλήθηκαν από τα κράτη μέλη και καλύπτουν την περίοδο 2016-2017. Οι εν λόγω πληροφορίες υποβάλλονται ανά διετία, βάσει ερωτηματολογίου που καταρτίζει η Επιτροπή.

[2] COM(2015) 480 της 1ης Οκτωβρίου 2015.

[3] http://www.fao.org/3/a-i6069e.pdf

[4] «*Στόχος 14.4: Έως το 2020, αποτελεσματική ρύθμιση της αλίευσης, τέλος της υπεραλίευσης, της παράνομης, λαθραίας και άναρχης αλιείας, των καταστρεπτικών αλιευτικών πρακτικών, καθώς και εφαρμογή επιστημονικά τεκμηριωμένων σχεδίων διαχείρισης, έτσι ώστε να αποκατασταθούν τα αποθέματα αλιευμάτων το συντομότερο δυνατό, τουλάχιστον σε επίπεδα που θα επιτρέπουν την παραγωγή της μέγιστης βιώσιμης απόδοσης, όπως καθορίζονται από τα βιολογικά τους χαρακτηριστικά*». https://unstats.un.org/sdgs/metadata/?Text=&Goal=14&Target=14.4

[5] COM(2019) 640 της 11ης Δεκεμβρίου 2019.

[6] COM(2020) 380 της 20ής Μαΐου 2020.

μετάβαση προς βιώσιμα συστήματα τροφίμων, όπως αναφέρεται στην στρατηγική με τίτλο «Από το αγρόκτημα στο πιάτο»[7]. Σε αυτό το πλαίσιο, ζητείται από την ΕΕ να αναλάβει ουσιαστική δράση βάσει της εξωτερικής διάστασης της κοινής αλιευτικής πολιτικής (ΚΑΠ), κυρίως με την καταβολή προσπαθειών για την εξάλειψη της ΠΛΑ αλιείας σε περιφερειακές οργανώσεις διαχείρισης της αλιείας (ΠΟΔΑ)[8], στο πλαίσιο των συμφωνιών σύμπραξης βιώσιμης αλιείας (ΣΣΒΑ) και με την ολοκλήρωση της αναθεώρησης των κανόνων ελέγχου της ΕΕ[9]. Η καταπολέμηση της ΠΛΑ αλιείας παγκοσμίως αποτελεί επίσης σημαντικό στοιχείο της κοινής ανακοίνωσης του 2016 για τη διεθνή διακυβέρνηση των ωκεανών[10]. Τέλος, η πολιτική όσον αφορά την καταβολή προσπαθειών για την εξάλειψη της ΠΛΑ αλιείας είναι σημαντική στο πλαίσιο του θεματολογίου της ΕΕ για την ασφάλεια στη θάλασσα[11].

Το σύστημα της ΕΕ για την πρόληψη, την αποτροπή και την εξάλειψη της ΠΛΑ αλιείας είναι ενσωματωμένο στο διεθνές δίκαιο για την αλιεία, και συγκεκριμένα:

- στη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών του 1982 για το Δίκαιο της Θάλασσας (UNCLOS),
- στη συμφωνία των Ηνωμένων Εθνών του 1995 για τα ιχθυαποθέματα (UNFSA) και
- στη συμφωνία του 1993 για την προώθηση της τήρησης διεθνών μέτρων διατήρησης και διαχείρισης από αλιευτικά σκάφη στην ανοικτή θάλασσα (συμφωνία συμμόρφωσης).

Οι συγκεκριμένες πράξεις ερμηνεύονται και τεκμηριώνονται από μη δεσμευτικές πράξεις, όπως οι πράξεις που καταρτίστηκαν από τον Οργανισμό Τροφίμων και Γεωργίας των Ηνωμένων Εθνών (FAO), ειδικότερα ο κώδικας δεοντολογίας του 1995 για την υπεύθυνη αλιεία (στο εξής: κώδικας δεοντολογίας) και το διεθνές σχέδιο δράσης του 2001 για την πρόληψη, αποτροπή και εξάλειψη της παράνομης, λαθραίας και άναρχης αλιείας (στο εξής: ΔΣΔ-ΠΛΑ), ένα από τα πολλά διεθνή σχέδια δράσης που θεσπίστηκαν σε συνάρτηση με τον κώδικα δεοντολογίας. Σε συλλογικό επίπεδο, οι εν λόγω νομικές πράξεις —δεσμευτικές και μη δεσμευτικές— αποτελούν ένα σύνολο μέτρων που αλληλοενισχύονται και αλληλοσυμπληρώνονται.

Επιπροσθέτως, προκειμένου να ενισχυθεί η εφαρμογή του ΔΣΔ-ΠΛΑ, το 2009 ο FAO ενέκρινε τη συμφωνία σχετικά με τα μέτρα που λαμβάνει το κράτος λιμένος για την πρόληψη, αποτροπή και εξάλειψη της παράνομης, λαθραίας και άναρχης αλιείας[12] (στο εξής: συμφωνία PSMA), η οποία άρχισε να ισχύει τον Ιούνιο του 2016[13]. Η συμφωνία PSMA αποτελεί την πρώτη και μοναδική νομικώς δεσμευτική διεθνή πράξη η οποία έχει ως πρωταρχικό της στόχο την άμεση αντιμετώπιση της ΠΛΑ αλιείας. Μολονότι δεν δημιουργεί

---

7 COM(2020) 381 της 20ής Μαΐου 2020.

8 Λεπτομερής κατάλογος διατίθεται στην ακόλουθη διεύθυνση: https://ec.europa.eu/fisheries/cfp/international/rfmo_el

9 Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1224/2009 του Συμβουλίου, της 20ής Νοεμβρίου 2009, περί θεσπίσεως ενωσιακού συστήματος ελέγχου της τήρησης των κανόνων της κοινής αλιευτικής πολιτικής. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX:32009R1224

10 Η ΕΕ συμμετέχει ενεργά σε πέντε ΠΟΔΑ για τη διαχείριση του τόνου, σε 12 ΠΟΔΑ για τη διαχείριση ειδών εκτός του τόνου, καθώς και σε άλλες οργανώσεις αλιείας. Ο πλήρης κατάλογος διατίθεται στην ακόλουθη διεύθυνση: https://ec.europa.eu/fisheries/cfp/international/rfmo_el

11 https://ec.europa.eu/maritimeaffairs/policy/maritime-security_el.

12 http://www.fao.org/port-state-measures/en/

13 Η ΕΕ ενέκρινε τη συμφωνία μέσω της απόφασης 2011/443/ΕΕ του Συμβουλίου της 20ής Ιουνίου 2011.

νέα διεθνή εργαλεία για την καταπολέμηση της ΠΛΑ αλιείας, καθορίζει ελάχιστα πρότυπα για την άσκηση της δικαιοδοσίας του κράτους λιμένος στο πλαίσιο της ΠΛΑ αλιείας. Άλλες σχετικές συνεισφορές του FAO των τελευταίων ετών περιλαμβάνουν τις προαιρετικές κατευθυντήριες γραμμές του 2014 σχετικά με τις επιδόσεις του κράτους σημαίας και τις προαιρετικές κατευθυντήριες γραμμές του FAO σχετικά με τα συστήματα δικαιολογητικών για τα αλιεύματα που εκδόθηκαν το 2017. Η ΕΕ έχει συμβάλει σε πολύ μεγάλο βαθμό σε αυτές τις πρωτοβουλίες, οι οποίες διευκολύνουν περαιτέρω τις προσπάθειες ενίσχυσης του διεθνούς δικαίου για την αλιεία και παρέχουν σημαντική καθοδήγηση στην καταπολέμηση της ΠΛΑ αλιείας.

Η μοναδική προσέγγιση της ΕΕ για την αντιμετώπιση της ΠΛΑ αλιείας βασίζεται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1005/2008. Με τη θέσπιση και την εφαρμογή του εν λόγω κανονισμού, η ΕΕ διαμόρφωσε ένα καινοτόμο και ολοκληρωμένο πλαίσιο για την καταπολέμηση της ΠΛΑ αλιείας, το οποίο μετατρέπει τις προθέσεις σε πράξεις και διασφαλίζει ισότιμους όρους ανταγωνισμού στον κλάδο της αλιείας.

Ο κανονισμός ορίζει ότι όλες οι χώρες, είτε πρόκειται για κράτη μέλη της ΕΕ είτε για τρίτες χώρες, έχουν την ευθύνη να εκπληρώνουν τις διεθνείς υποχρεώσεις τους ως κράτη σημαίας, κράτη λιμένος, παράκτια κράτη ή κράτη αγοράς. Έχει αποδειχθεί ότι πρόκειται για μια διαφανή και αμερόληπτη πράξη, η οποία εφαρμόζεται σε όλα τα σκάφη που δραστηριοποιούνται στην εμπορική εκμετάλλευση αλιευτικών πόρων και σε όλους τους υπηκόους της ΕΕ που ασκούν αλιευτικές δραστηριότητες, υπό οποιαδήποτε σημαία.

Μετά την παρέλευση δέκα ετών από την έναρξη ισχύος του κανονισμού ΠΛΑ, η ΕΕ θεωρείται πλέον σημαντικός παράγοντας στην καταπολέμηση της ΠΛΑ αλιείας, παγκοσμίως. Η συνεχής ανάληψη δράσεων για την αντιμετώπιση της ΠΛΑ αλιείας θα συμβάλει στην περαιτέρω εδραίωση του ρόλου της ΕΕ στον συγκεκριμένο τομέα.

2. Τρέχουσα κατάσταση — πρόοδος που έχει σημειωθεί από την ανακοίνωση του 2015

Στην ανακοίνωση του 2015 γινόταν αναφορά στην καταβολή περαιτέρω προσπαθειών για τη βελτίωση του ισχύοντος συστήματος και, ενδεχομένως, στην απλούστευση και στον εκσυγχρονισμό της εφαρμογής του κανονισμού ΠΛΑ, κυρίως με τη μετάβαση από ένα σύστημα πιστοποίησης αλιευμάτων που βασίζεται στη χρήση χαρτιού, προς ένα ηλεκτρονικό σύστημα. Η Επιτροπή ανακοίνωσε ότι θα συνεχίσει τη συνεργασία της με τρίτες χώρες μέσω του διαλόγου και της δυνατότητας παροχής τεχνικής και αναπτυξιακής βοήθειας σε τρίτες χώρες για την αντιμετώπιση των οικείων προβλημάτων που προκύπτουν από την ΠΛΑ αλιεία.

Οι τέσσερις διασυνδεδεμένοι τομείς δράσης που προβλέπονται στον κανονισμό ΠΛΑ είναι οι εξής:

- το σύστημα πιστοποίησης αλιευμάτων της ΕΕ·
- το σύστημα αμοιβαίας συνδρομής μεταξύ των κρατών μελών·
- η διαδικασία συνεργασίας με τρίτες χώρες· και
- η εγγραφή στον κατάλογο σκαφών που επιδίδονται σε ΠΛΑ αλιεία.

Όλα αυτά τα εργαλεία έχουν αποβεί αποτελεσματικά για την καταπολέμηση της ΠΛΑ αλιείας κατά την τελευταία πενταετία.

Από την τελευταία ανακοίνωση έχουν καταγραφεί διάφορα απτά αποτελέσματα. Στην παρούσα έκθεση παρουσιάζονται τα βασικά επιτεύγματα που υλοποιήθηκαν βάσει του κανονισμού ΠΛΑ κατά την περίοδο 2015-2019.

2.1 Συνεργασία με τα κράτη μέλη

➢ Τα κράτη μέλη και οι αρμοδιότητες τους ως κράτη σημαίας

Η ΕΕ ενίσχυσε τις δράσεις της όσον αφορά τις αρμοδιότητες των κρατών μελών ως κράτη σημαίας με τη θέσπιση νέων μέτρων για την αποτελεσματικότερη διαχείριση των δραστηριοτήτων των στόλων τους εκτός των υδάτων της ΕΕ[14]. Όλες οι αλιευτικές δραστηριότητες σκαφών της ΕΕ που ασκούνται εκτός των υδάτων της ΕΕ ή εμπίπτουν στην αρμοδιότητα ΠΟΔΑ πρέπει να λαμβάνουν ειδική για τον σκοπό αυτόν άδεια από το κράτος μέλος σημαίας, το οποίο είναι επίσης αρμόδιο για την ορθή διαχείριση των εν λόγω αδειών αλιείας[15]. Η Επιτροπή διαβιβάζει τις άδειες στις αρμόδιες ΠΟΔΑ και τρίτες χώρες, υπό τον όρο ότι πληρούνται οι σχετικές προϋποθέσεις και τα κριτήρια επιλεξιμότητας. Επιπλέον, ακόμη και εκτός υδάτων της ΕΕ, τα σκάφη της ΕΕ εξακολουθούν να υπόκεινται στους κανόνες ελέγχου της ΕΕ[16], καθώς και στους κανόνες που καθορίζονται στον κανονισμό ΠΛΑ.

Μετά την αξιολόγηση του ισχύοντος συστήματος ελέγχου της αλιείας, η Επιτροπή αποφάσισε επίσης να ξεκινήσει την αναθεώρησή του. Η πρόταση της Επιτροπής σχετικά με την αναθεώρηση του συστήματος εκδόθηκε στις 30 Μαΐου 2018[17]. Η Επιτροπή αποφάσισε να προτείνει διάφορες αλλαγές στον κανονισμό ελέγχου, καθώς και στοχευμένες τροποποιήσεις του κανονισμού ΠΛΑ και του ιδρυτικού κανονισμού της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Ελέγχου της Αλιείας (EFCA). Γενικός στόχος της αναθεώρησης είναι ο εκσυγχρονισμός, η ενίσχυση και η απλούστευση του ενωσιακού συστήματος ελέγχου της αλιείας, καθώς και η επέκταση της διασφάλισης ισότιμων όρων ανταγωνισμού στους ελέγχους της αλιείας. Ειδικότερα, η πρόταση αποσαφηνίζει, ενισχύει και εναρμονίζει τις διατάξεις επιβολής, ιδίως όσον αφορά τα μέτρα και τις κυρώσεις για σοβαρές παραβάσεις. Στους φιλόδοξους στόχους της περιλαμβάνονται επίσης οι ακόλουθοι:

- δημιουργία ενός πιο αξιόπιστου και πλήρους συστήματος αλιευτικών δεδομένων, συμπεριλαμβανομένης της πλήρως ψηφιοποιημένης διαδικασίας υποβολής

[14] Κανονισμός (ΕΕ) 2017/2403 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 2017, σχετικά με τη βιώσιμη διαχείριση των εξωτερικών αλιευτικών στόλων και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1006/2008 του Συμβουλίου.
https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=celex:32017R2403

[15] Στοιχεία Ιουνίου του 2019 (εκτός από τον τομέα αρμοδιότητας της Γενικής Επιτροπής Αλιείας για τη Μεσόγειο (ΓΕΑΜ): 5 843 αλιευτικά σκάφη, τα οποία αντιστοιχούν σε 8 818 άδειες αλιείας.

[16] Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1224/2009 του Συμβουλίου, της 20ής Νοεμβρίου 2009 περί θεσπίσεως ενωσιακού συστήματος ελέγχου της
τήρησης των κανόνων της κοινής αλιευτικής πολιτικής.
https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX:32009R1224

[17] COM(2018) 368 final της 30ής Μαΐου 2018.

αναφοράς αλιευμάτων, η οποία πρέπει να εφαρμόζεται σε όλα τα αλιευτικά σκάφη της ΕΕ[18]·

- επέκταση του ηλεκτρονικού συστήματος παρακολούθησης σε όλα τα σκάφη, συμπεριλαμβανομένων των σκαφών μικρού μεγέθους·
- θέσπιση νέων διαδικασιών ζύγισης για τα αλιευτικά προϊόντα·
- ενίσχυση των κανόνων καταχώρισης αλιευμάτων για την ερασιτεχνική αλιεία·
- βελτίωση της ιχνηλασιμότητας των αλιευτικών προϊόντων και των προϊόντων υδατοκαλλιέργειας της ΕΕ και τρίτων χωρών· και
- ενίσχυση των κανόνων σχετικά με τα αλιευτικά εργαλεία.

➢ Τα κράτη μέλη και οι αρμοδιότητές τους ως παράκτια κράτη

Οι ίδιοι κανόνες ελέγχου που ισχύουν για τα σκάφη της ΕΕ εφαρμόζονται και στα σκάφη τρίτων χωρών που δραστηριοποιούνται εντός των υδάτων της ΕΕ, εκτός αν έχει συμφωνηθεί διαφορετικά με την ενδιαφερόμενη τρίτη χώρα.

Η Επιτροπή διατηρεί στενή συνεργασία με τα κράτη μέλη για την πρόληψη, την αποτροπή και τον εντοπισμό τυχόν ΠΛΑ αλιευτικών δραστηριοτήτων. Ενθαρρύνει επίσης τα κράτη μέλη να αναφέρουν οποιαδήποτε υποψία ΠΛΑ αλιείας από σκάφη τρίτων χωρών εντός των υδάτων τους[19] και αξιοποιεί πλήρως το σύστημα αμοιβαίας συνδρομής για τον αποκλεισμό παράνομων αλιευμάτων από την αγορά της ΕΕ. Η Επιτροπή διευκολύνει επίσης την τακτική συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ και τρίτων χωρών.

➢ Τα κράτη μέλη και οι αρμοδιότητές τους ως κράτη λιμένα

Ο κανονισμός ελέγχου παρέχει ένα κατάλληλο πλαίσιο ελέγχου λιμένων, συμπεριλαμβανομένων των επιθεωρήσεων στον λιμένα ή κατά την εκφόρτωση. Ο κανονισμός ΠΛΑ παρέχει και συμπληρώνει ένα αποτελεσματικό σύστημα επιθεωρήσεων εντός λιμένος για τα αλιευτικά σκάφη τρίτων χωρών που καταπλέουν στους λιμένες των κρατών μελών.

Στο πλαίσιο των εκθέσεών τους προς την Επιτροπή, τα κράτη μέλη παρέχουν πληροφορίες σχετικά με τα αποτελέσματα των επιθεωρήσεων στους λιμένες και τις άμεσες εκφορτώσεις και μεταφορτώσεις αλιευτικών προϊόντων από αλιευτικά σκάφη τρίτων χωρών[20].

Κατά την περίοδο 2016-2017 εκφόρτωσαν σε λιμένες της ΕΕ περίπου 4 349 σκάφη τρίτων χωρών, τα 635 από τα οποία επιθεωρήθηκαν από κράτη μέλη της ΕΕ.

[18] Περιλαμβάνονται τα σκάφη μέγιστου μήκους 12 μέτρων.

[19] Κατά την περίοδο 2016-2017 αναφέρθηκαν από τα κράτη μέλη 36 διοπτεύσεις αλιευτικών σκαφών αλλοδαπής σημαίας. Οι πληροφορίες βασίζονται στις εκθέσεις των κρατών μελών που καλύπτουν την περίοδο 2016-2017 σύμφωνα με το άρθρο 55 παράγραφος 1.

[20] Επίσης σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 55 παράγραφος 1 του κανονισμού ΠΛΑ.

- Τα κράτη μέλη και οι αρμοδιότητές τους ως κράτη αγοράς: το σύστημα πιστοποίησης αλιευμάτων

Ως μία από τις μεγαλύτερες αγορές αλιευτικών προϊόντων παγκοσμίως, η ΕΕ έχει την ευθύνη να διασφαλίζει ότι τα αλιευτικά προϊόντα που προέρχονται από ΠΛΑ αλιεία δεν εισάγονται στην αγορά της.

Το σύστημα πιστοποίησης αλιευμάτων που θεσπίστηκε από τον κανονισμό ΠΛΑ έχει αποδειχτεί αποτελεσματικό όσον αφορά τον αποκλεισμό παράνομων αλιευμάτων από την αγορά της ΕΕ.

Περισσότερες από 92 χώρες έχουν κοινοποιήσει στην Επιτροπή τις αρχές που είναι εξουσιοδοτημένες σε κάθε χώρα να πιστοποιούν το αληθές των πληροφοριών που περιλαμβάνονται στα πιστοποιητικά αλιευμάτων τα οποία εκδίδονται για προϊόντα που εξάγονται στην αγορά τις ΕΕ (στο εξής: αρμόδιες αρχές). Κατά μέσο όρο, κάθε έτος υποβάλλονται στις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών για τις εισαγωγές περίπου 200 000 πιστοποιητικά αλιευμάτων και 25 000 δηλώσεις μεταποίησης[21]. Κατά την περίοδο 2016-2019 συνεχίστηκε η μείωση των αρνήσεων εισαγωγής αλιευτικών προϊόντων στην αγορά της ΕΕ σύμφωνα με το σύστημα πιστοποίησης ΠΛΑ αλιευμάτων.

Όπως προβλεπόταν στην ανακοίνωση του 2015, τον Μάιο του 2019 η Επιτροπή έθεσε σε λειτουργία[22] ένα σύστημα ΤΠ με την ονομασία CATCH, το οποίο σχεδιάστηκε για την ψηφιοποίηση των πιστοποιητικών αλιευμάτων και των συναφών διαδικασιών προς χρήση κατά την εισαγωγή. Στόχος του CATCH είναι η ανάπτυξη μιας διαδικτυακής εφαρμογής για την υποστήριξη της διαχείρισης επίσημων εγγράφων και την αυτοματοποίηση των συναφών διαδικασιών, όπως προβλέπεται στον κανονισμό ΠΛΑ. Απώτερος στόχος ενός τέτοιου συστήματος σε επίπεδο ΕΕ είναι να διευκολύνει και να εναρμονίσει τις διαδικασίες επαλήθευσης που εφαρμόζουν οι αρμόδιες αρχές των κρατών μελών, καθώς και να συμβάλει στη διασφάλιση ισότιμων όρων ανταγωνισμού για τους εισαγωγείς της ΕΕ.

Η πρόοδος που σημειώνεται όσον αφορά το CATCH ακολουθεί τις προαιρετικές κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τα συστήματα δικαιολογητικών για τα αλιεύματα[23] που εκδόθηκαν το 2017. Το CATCH αναπτύχθηκε στο πλαίσιο του συστήματος TRACES, μιας πλατφόρμας με τρέχοντα αριθμό 30 000 χρηστών από 80 και πλέον χώρες παγκοσμίως. Το σύστημα TRACES χρησιμοποιείται από τις αρχές των κρατών μελών και τους εισαγωγείς της ΕΕ από το 2005 για ελέγχους που αφορούν υγειονομικές απαιτήσεις στο πλαίσιο του ενδοενωσιακού εμπορίου και των εισαγωγών ζώων, τροφίμων, ζωοτροφών και φυτών· σήμερα χρησιμοποιείται επίσης για τον έλεγχο των πιστοποιητικών αλιευμάτων. Η πρόταση της Επιτροπής για την αναθεώρηση του κανονισμού ελέγχου περιλαμβάνει νομικές διατάξεις σχετικά με τη χρήση του CATCH. Η υποχρεωτική χρήση του CATCH εξαρτάται από την οριστικοποίηση της υπό εξέλιξη αναθεώρησης του συστήματος ελέγχου της αλιείας και την έναρξη ισχύος του. Έως τότε,

[21] Εκτίμηση της Επιτροπής βάσει κοινοποιήσεων από τα κράτη μέλη σύμφωνα με το άρθρο 18 παράγραφος 5 του κανονισμού ΠΛΑ.

[22] Κάθε έτος διατίθενται κατά μέσο όρο 350 000 EUR για την ανάπτυξη του CATCH.

[23] http://www.fao.org/iuu-fishing/international-framework/voluntary-guidelines-for-catch-documentation-schemes/en/

οι χώρες της ΕΕ και οι οικείοι εθνικοί φορείς εκμετάλλευσης θα το χρησιμοποιούν σε προαιρετική βάση[24].

Η Επιτροπή εστιάζει επί του παρόντος στις τρέχουσες εργασίες του Κέντρου των Ηνωμένων Εθνών για τη διευκόλυνση του εμπορίου και των ηλεκτρονικών συναλλαγών (UN/CEFACT) με σκοπό τη διερεύνηση της δυνατότητας χρήσης της μορφής FLUX ώστε να διασφαλιστεί η διαλειτουργικότητα των περιβαλλόντων ΤΠ τρίτων χωρών για τους ελέγχους αλιευτικών προϊόντων με το CATCH. Καταβάλλει επίσης προσπάθειες για τη θέσπιση ενός ηλεκτρονικού συστήματος ανταλλαγής πιστοποιητικών (EU CSW-CERTEX[25]) για όλα τα τελωνεία της ΕΕ στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας της ΕΕ σχετικά με ένα «περιβάλλον ενιαίας θυρίδας για τα τελωνεία». Το CATCH προβλέπεται να ενταχθεί στο πλαίσιο του συστήματος EU CSW-CERTEX.

- Χρήση του συστήματος αμοιβαίας συνδρομής μεταξύ των κρατών μελών και της Επιτροπής, καθώς και με τρίτες χώρες.

Το σύστημα αμοιβαίας συνδρομής, το οποίο θεσπίστηκε με το άρθρο 51 του κανονισμού ΠΛΑ, έχει αποδείξει την αξία του συνδράμοντας τα κράτη μέλη στην εφαρμογή του κανονισμού ΠΛΑ. Όλα τα κράτη μέλη έχουν διορίσει μεμονωμένους αξιωματικούς συνδέσμους ΠΛΑ για την ανάληψη των σχετικών καθηκόντων.

Το σύστημα διευκολύνει τη συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών και της Επιτροπής, καθώς και με τρίτες χώρες. Η συνεργασία αυτή έχει καίρια σημασία για τη διασφάλιση της διεξαγωγής ερευνών και επιβολής κυρώσεων με ορθό τρόπο. Το σύστημα έχει διευκολύνει τη συνεχή ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με ειδοποιήσεις, πληροφορίες και τα αποτελέσματα των ερευνών που έχουν διενεργηθεί σε περίπτωση υπονοιών ΠΛΑ αλιευτικών δραστηριοτήτων.

Από το 2015 η Επιτροπή έχει αποστείλει περισσότερες από 170 ειδοποιήσεις σε μεμονωμένους αξιωματικούς συνδέσμους κρατών μελών προκειμένου να καθοδηγήσει τους ελέγχους που διενεργούν σε περιπτώσεις κινδύνου και να ζητήσει τη διεξαγωγή ερευνών για εικαζόμενες ΠΛΑ αλιευτικές δραστηριότητες και σοβαρές παραβάσεις. Τα κράτη μέλη επικαλούνται επίσης τακτικά τις διατάξεις του κανονισμού ΠΛΑ σχετικά με την αμοιβαία συνδρομή τόσο για τη μεταξύ τους συνεργασία όσο και για τη συνεργασία τους με τις διοικητικές αρχές τρίτων χωρών. Με τον τρόπο αυτόν έχει βελτιωθεί συνολικά η εφαρμογή του κανονισμού ΠΛΑ. Η ενεργός χρήση της αμοιβαίας συνδρομής έχει αποδειχτεί αποτελεσματική για τον αποκλεισμό της εισαγωγής στην αγορά της ΕΕ αλιευτικών προϊόντων αξίας εκατομμυρίων ευρώ, τα οποία προέρχονται από ΠΛΑ αλιεία, ιδίως από το Κέρας της Αφρικής.

2.2 Συνεργασία με τρίτες χώρες

Από το 2015 και έπειτα, η Επιτροπή συνέχισε να στηρίζει και να αλληλεπιδρά με πολλές τρίτες χώρες για την υλοποίηση θεμελιωδών μεταρρυθμίσεων στις αλιευτικές πολιτικές τους. Μεταρρυθμίσεις αυτού του είδους είχαν ως αποτέλεσμα αναθεωρήσεις της εθνικής

[24] Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το σύστημα, βλ. την ακόλουθη διεύθυνση: https://ec.europa.eu/fisheries/sites/fisheries/files/docs/body/catch-it-system_en.pdf

[25] https://ec.europa.eu/taxation_customs/general-information-customs/electronic-customs/eu-single-window-environment-for-customs_en

νομοθεσίας, ώστε να διασφαλιστεί η εναρμόνισή της με τις διεθνείς υποχρεώσεις, η εδραίωση ισχυρότερων διοικητικών δομών, καθώς και η βελτίωση των συστημάτων παρακολούθησης, ελέγχου και εποπτείας (ΠΕΕ). Με τον τρόπο αυτόν, οι συμφωνίες σύμπραξης βιώσιμης αλιείας (ΣΣΒΑ) της ΕΕ με τρίτες χώρες συνέβαλαν επίσης στην ενίσχυση της διακυβέρνησης, βελτιώνοντας παράλληλα την ικανότητα των τρίτων χωρών και τη χρήση εκ μέρους τους εργαλείων για την καταπολέμηση της ΠΛΑ αλιείας. Με τη χρήση της συνιστώσας τομεακής στήριξης των ΣΣΒΑ τέθηκαν σε εφαρμογή ειδικά μέτρα.

Κατά γενικό κανόνα, οι τρίτες χώρες τηρούν δυναμική στάση έναντι του προβλήματος της ΠΛΑ αλιείας και έχουν εκδηλώσει την προθυμία να λάβουν αυστηρότερα μέτρα. Αυτό αποδεικνύει την ανάληψη ιδίας ευθύνης για τις μεταρρυθμίσεις, που εναρμονίζουν τα οικεία συστήματα ελέγχου της αλιείας με τα διεθνή πρότυπα. Ωστόσο, η πείρα καταδεικνύει επίσης ότι μόνο η ισχυρή και συνεχής πολιτική βούληση μπορεί να πετύχει βιώσιμα αποτελέσματα, υπό τη μορφή σταθερής συμμόρφωσης στον τομέα της αλιείας.

- Διασφάλιση ισότιμων όρων ανταγωνισμού μέσω του διαλόγου

Ο διμερής διάλογος για την ΠΛΑ αλιεία με τρίτες χώρες εξακολουθεί να αποτελεί τον ακρογωνιαίο λίθο της συνεργασίας στο πλαίσιο του κανονισμού ΠΛΑ.

Το αν η Επιτροπή θα προβεί σε διάλογο εξαρτάται από μια σειρά δεικτών, οι οποίοι καθορίζουν την αποτελεσματικότητα των μέτρων που λαμβάνουν διάφορες χώρες για την καταπολέμηση της ΠΛΑ αλιείας.

Η εν λόγω αξιολόγηση λαμβάνει υπόψη αν οι τρίτες χώρες ενεργούν ως κράτη σημαίας, κράτη λιμένος ή κράτη αγοράς. Οι σχετικοί δείκτες περιλαμβάνουν τη συμμόρφωση με πράξεις του διεθνούς δικαίου, την εφαρμογή προαιρετικών κατευθυντήριων γραμμών, την αποτελεσματική εφαρμογή των μέτρων ΠΟΔΑ, την πολιτική για τους στόλους, τη διατήρηση, τη διαχείριση και τον έλεγχο των υδάτων υπό εθνικές δικαιοδοσίες, τα πλαίσια επιβολής και την κλίμακα της αλιευτικής παραγωγής (αποθέματα, στόλοι) ή των εμπορικών ροών. Η αξιολόγηση λαμβάνει επίσης υπόψη τις πληροφορίες σχετικά με το ιστορικό μιας χώρας όσον αφορά την ΠΛΑ αλιεία, αποδίδοντας ιδιαίτερη προσοχή στους ειδικούς περιορισμούς με τους οποίους βρίσκονται αντιμέτωπες οι αναπτυσσόμενες χώρες, κατά περίπτωση.

Από την έναρξη ισχύος του κανονισμού ΠΛΑ, η Επιτροπή προέβη σε διαλόγους ή άλλες μορφές συνεργασίας με περισσότερες από 60 χώρες. Στο πλαίσιο των 26 διαλόγων που διεξήχθησαν από το 2012[26], με την ενεργό υποστήριξη της Επιτροπής, 15 εταίροι επέφεραν επιτυχείς μεταρρυθμίσεις στα οικεία συστήματα διαχείρισης της αλιείας, με την εναρμόνιση των εθνικών νομικών πλαισίων τους με τις διεθνείς υποχρεώσεις που υπέχουν ως κράτη σημαίας, κράτη λιμένος και κράτη αγοράς.

Σε άλλες περιπτώσεις, ωστόσο, ο άτυπος διάλογος δεν εγείρει αρκετές ανησυχίες στην τρίτη χώρα ώστε να πειστεί να αντιμετωπίσει τις ελλείψεις που εντοπίστηκαν.

[26] Άρθρα 31 και 32 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1005/2008 του Συμβουλίου.

Με τον κανονισμό ΠΛΑ καθιερώνεται το ευρέως πλέον αναγνωρισμένο «σύστημα επίδοσης καρτών»[27], μέσω του οποίου ανατίθεται στην Επιτροπή η εξουσία να γνωστοποιεί σε τρίτες χώρες τον κίνδυνο να χαρακτηριστούν ως μη συνεργαζόμενες χώρες στο πλαίσιο της καταπολέμησης της ΠΛΑ αλιείας (διαδικασία προχαρακτηρισμού, «κίτρινη κάρτα»). Η Επιτροπή προβαίνει σε επίσημο διάλογο με την προχαρακτηριζόμενη χώρα και ξεκινά τη συνεργασία μαζί της βάσει σχεδίου δράσης.

Από το τέλος του 2015 έχουν δοθεί επτά κίτρινες κάρτες και έχουν επιτευχθεί σημαντικές μεταρρυθμίσεις στις ενδιαφερόμενες χώρες όσον αφορά τον αλιευτικό τομέα. Κατά την ίδια περίοδο εκδόθηκαν εννέα κίτρινες κάρτες, με τις οποίες επισημοποιήθηκαν διάλογοι για την αντιμετώπιση των ελλείψεων που εντοπίστηκαν[28].

Σε περιπτώσεις στις οποίες η προχαρακτηριζόμενη χώρα δεν επιλύει τα προβλήματα που αναφέρθηκαν, αγνοώντας τις διεθνείς υποχρεώσεις που υπέχει η ίδια, η Επιτροπή προβαίνει στον χαρακτηρισμό της ως μη συνεργαζόμενης χώρας στο πλαίσιο της καταπολέμησης της ΠΛΑ αλιείας (διαδικασία χαρακτηρισμού, «κόκκινη κάρτα»).

Σε αντίθεση με τη διαδικασία προχαρακτηρισμού, η οποία δεν συνεπάγεται την επιβολή κυρώσεων, η διαδικασία χαρακτηρισμού επισύρει σημαντικές συνέπειες, συμπεριλαμβανομένων των απαγορεύσεων εμπορικών συναλλαγών. Τα κράτη μέλη υποχρεούνται να αρνηθούν εισαγωγές προϊόντων αλιείας θαλάσσιας άγριας ζωής που αλιεύονται από σκάφη τα οποία φέρουν τη σημαία της εμπλεκόμενης τρίτης χώρας.

Μετά τον χαρακτηρισμό ακολουθεί πρόταση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο για την καταχώριση της χώρας στον κατάλογο μη συνεργαζόμενων τρίτων χωρών (διαδικασία εγγραφής στον κατάλογο).

Η εν λόγω καταχώριση στη «μαύρη λίστα» συνεπάγεται τη λήψη μέτρων τα οποία βαίνουν πέραν της απαγόρευσης των εισαγωγών, όπως τα ακόλουθα:

- απαγόρευση της αγοράς αλιευτικών σκαφών από την εμπλεκόμενη χώρα·
- απαγόρευση της μεταγραφής αλιευτικών σκαφών που φέρουν τη σημαία κράτους μέλους στα νηολόγια τέτοιων χωρών·
- απαγόρευση σύναψης συμφωνιών ναύλωσης·
- απαγόρευση εξαγωγών αλιευτικών σκαφών που φέρουν σημαία της ΕΕ·
- απαγόρευση σύναψης ιδιωτικών εμπορικών συμφωνιών με υπηκόους της ΕΕ·
- απαγόρευση κοινών αλιευτικών δραστηριοτήτων με την ΕΕ·
- πιθανή καταγγελία ισχυουσών διμερών αλιευτικών συμφωνιών ή συμφωνιών αλιευτικής σύμπραξης· και/ή
- τερματισμός των διαπραγματεύσεων για τη σύναψη διμερών αλιευτικών συμφωνιών ή συμφωνιών αλιευτικής σύμπραξης.

Από το τέλος του 2015 ανακλήθηκε επιτυχώς μία κόκκινη κάρτα και πραγματοποιήθηκε σχετική διαγραφή από τον κατάλογο, δεδομένου ότι επήλθαν σημαντικές μεταρρυθμίσεις στην υπό εξέταση χώρα. Κατά την ίδια περίοδο εκδόθηκαν δύο κόκκινες κάρτες, με τις οποίες επισημοποιήθηκαν διάλογοι για τις σημαντικότερες ελλείψεις που εντοπίστηκαν, με την επακόλουθη εγγραφή των υπό εξέταση χωρών στον κατάλογο από το

[27] https://ec.europa.eu/fisheries/sites/fisheries/files/illegal-fishing-overview-of-existing-procedures-third-countries_en.pdf

[28] Ό.π.

Συμβούλιο[29]. Στη μία περίπτωση κρίθηκε αναγκαία η καταγγελία μιας συμφωνίας σύμπραξης βιώσιμης αλιείας βάσει του άρθρου 38 του κανονισμού ΠΛΑ.

Η συνεργασία μέσω διαλόγων με τρίτες χώρες αποφέρει απτά αποτελέσματα και συνεπάγεται τη βελτίωση της διακυβέρνησης, ιδίως όσον αφορά τα εξής:

- αναθεώρηση της νομοθεσίας·
- θέσπιση εθνικών σχεδίων δράσης (ΕΣΔ) σύμφωνα με το ΔΣΔ-ΠΛΑ του FAO·
- επιβολή αυστηρότερων κυρώσεων·
- βελτίωση της συνεργασίας, του συντονισμού και της κινητοποίησης διαφόρων αρμόδιων αρχών· και
- ανάληψη πολιτικής δέσμευσης για την καταπολέμηση της ΠΛΑ αλιείας στο ανώτατο επίπεδο.

Χάρη στις διαδικασίες διαλόγου έχει διαμορφωθεί ένα πλαίσιο το οποίο παρέχει στις χώρες τη δυνατότητα να ενισχύσουν τα συστήματα παρακολούθησης, ελέγχου και εποπτείας (ΠΕΕ) σκαφών μέσω της βελτιωμένης παρακολούθησης των αλιευτικών δραστηριοτήτων, συμπεριλαμβανομένων των απαιτήσεων των δορυφορικών συστημάτων παρακολούθησης των σκαφών για εθνικούς και υπερπόντιους στόλους, καθώς και των διαδικασιών επιθεώρησης και ελέγχου. Ωστόσο, όπως καταδεικνύεται και από την τελευταία επίδοση κίτρινης κάρτας, η έλλειψη συμμετοχής μπορεί να οδηγήσει ταχύτατα στην υποβάθμιση των πλαισίων που έχουν τεθεί σε εφαρμογή για την καταπολέμηση της ΠΛΑ αλιείας, με αποτέλεσμα τη δεύτερη επίδοση κάρτας.

➢ Ανάπτυξη δικτύου συμμάχων

Η καταπολέμηση της ΠΛΑ αλιείας απαιτεί συντονισμένη δράση και καμία χώρα δεν μπορεί να αποφέρει επιτυχή αποτελέσματα ενεργώντας σε μεμονωμένη βάση. Η πείρα έχει καταδείξει ότι η καταπολέμηση της ΠΛΑ αλιείας είναι μακράν αποτελεσματικότερη εάν υπάρχουν συνέργειες σε περιφερειακό επίπεδο, και όχι όταν οι χώρες ενεργούν σε μεμονωμένη βάση. Κάθε φορά που μια χώρα ενισχύει το οικείο σύστημα ελέγχων της ΠΛΑ αλιείας, υπάρχει ο κίνδυνος πιθανής μετακίνησης όσων καταστρατήγησαν τους κανόνες σε άλλες χώρες με λιγότερο αυστηρούς νόμους και ελέγχους.

Επομένως, η επιτυχία έγκειται στην εξασφάλιση της συμμετοχής όσο το δυνατόν περισσότερων χωρών σε μια συνεχή προορατική και προσεκτική προσέγγιση για την καταπολέμηση της ΠΛΑ αλιείας σε διεθνές επίπεδο. Έχουν συγκροτηθεί διάφορες διμερείς ομάδες εργασίας για την ΠΛΑ αλιεία με σημαντικές αλιευτικές χώρες. Οι ομάδες αυτές χρησιμεύουν ως πλατφόρμες για τακτικές ανταλλαγές, καθώς και για την παρακολούθηση συναφών δράσεων όσον αφορά την καταπολέμηση της ΠΛΑ αλιείας.

Σύμφωνα με την εξωτερική διάσταση της κοινής αλιευτικής πολιτικής, η ΕΕ[30] προάγει δράσεις σε ΠΟΔΑ με βάση τις αρχές και τα πρότυπα της ΕΕ. Από κοινού με άλλες χώρες, η ΕΕ έχει υποστηρίξει ενεργά τις προσπάθειες για την προώθηση μέτρων κατά της ΠΛΑ αλιείας στο πλαίσιο ΠΟΔΑ, συμπεριλαμβανομένης της διασταυρωτικής εγγραφής στον κατάλογο σκαφών ΠΛΑ αλιείας μεταξύ των ΠΟΔΑ, καθώς και για την προώθηση διατάξεων επιβολής κυρώσεων σε υπηκόους που εμπλέκονται σε δραστηριότητες ΠΛΑ αλιείας.

29 Ό.π.

30 Εκπροσωπούμενη από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Η Επιτροπή στηρίζει διάφορες περιφερειακές πρωτοβουλίες, όπως η δημιουργία ενός δικτύου ΠΛΑ αλιείας στον Σύνδεσμο Κρατών της Νοτιοανατολικής Ασίας (ASEAN), μιας επιχειρησιακής πλατφόρμας για την κοινή χρήση πληροφοριών σε πραγματικό χρόνο η οποία υποστηρίζει τις καθημερινές δραστηριότητες των μελών του ASEAN με πολύ πρακτικό τρόπο. Περιφερειακά έργα ανάπτυξης ικανοτήτων για την υποστήριξη της ανάπτυξης και της διαχείρισης της αλιείας, συμπεριλαμβανομένης της ενίσχυσης της ικανότητας καταπολέμησης της ΠΛΑ αλιείας, παρέχουν περαιτέρω στήριξη της συνεργασίας με φορείς σε περιφερειακό και υποπεριφερειακό επίπεδο.

- Προώθηση συστημάτων πιστοποίησης αλιευμάτων

Ένα σημαντικό μέρος των διαλόγων με τρίτες χώρες επικεντρώνεται στα συστήματα ιχνηλασιμότητας των χωρών αυτών όσον αφορά τις εισαγωγές και τις εξαγωγές. Οι τρίτες χώρες υποχρεούνται να αποδεικνύουν την ικανότητά τους να εκδίδουν αξιόπιστα πιστοποιητικά αλιευμάτων. Σύμφωνα με τις προαιρετικές κατευθυντήριες γραμμές του FAO σχετικά με τα συστήματα δικαιολογητικών για τα αλιεύματα, η Επιτροπή διατυπώνει συστάσεις για βελτιώσεις, και, σε ορισμένες περιπτώσεις, παρέχει επιτόπια κατάρτιση για την επικύρωση πιστοποιητικών αλιεύματος της ΕΕ και τη διεξαγωγή συναφών ελέγχων.

- Προώθηση της εφαρμογής της συμφωνίας σχετικά με τα μέτρα που λαμβάνει το κράτος λιμένα

Η συμφωνία σχετικά με τα μέτρα που λαμβάνει το κράτος λιμένα (PSMA) άρχισε να ισχύει στις 5 Ιουνίου 2016. Η ΕΕ ενέκρινε τη συμφωνία μέσω απόφασης του Συμβουλίου της 20ής Ιουνίου 2011[31].

Η συμφωνία PSMA αποτελεί την πρώτη δεσμευτική διεθνή συμφωνία που επικεντρώνεται ειδικά στην ΠΛΑ αλιεία. Στόχος της είναι η πρόληψη, η αποτροπή και η εξάλειψη της ΠΛΑ αλιείας μέσω της παρεμπόδισης των σκαφών που επιδίδονται σε δραστηριότητες ΠΛΑ αλιείας να χρησιμοποιούν λιμένες και να εκφορτώνουν τα αλιεύματά τους. Κατά συνέπεια, η συμφωνία PSMA μειώνει τα κίνητρα για τη συνέχιση της λειτουργίας των εν λόγω σκαφών, ενώ αποκλείει παράλληλα την εισαγωγή αλιευτικών προϊόντων που έχουν αλιευθεί μέσω της ΠΛΑ αλιείας στις εθνικές και διεθνείς αγορές.

Ο αριθμός των συμβαλλομένων μερών στη συμφωνία PSMA υπερβαίνει πλέον τα 65. Πρόκειται για πραγματική επιτυχία. Πολλά από τα νέα συμβαλλόμενα μέρη προσχώρησαν στη συμφωνία PSMA και την επικύρωσαν —εν μέρει χάρη στους διαλόγους που πραγματοποιήθηκαν με την ΕΕ για την ΠΛΑ αλιεία— μέσω της θέσπισης μεταρρυθμίσεων στα νομικά τους συστήματα όσον αφορά την αλιεία.

Ωστόσο, η επικύρωση αποτελεί μόνο το πρώτο βήμα στη διαδικασία εφαρμογής αυτής της συμφωνίας. Η συμφωνία PSMA προβλέπει επίσης τη χρηματοδότηση μηχανισμών για αναπτυσσόμενα κράτη, με σκοπό την εξασφάλιση τεχνικής βοήθειας και ανάπτυξης ικανοτήτων μέσω του παγκόσμιου προγράμματος ανάπτυξης ικανοτήτων του FAO. Η ΕΕ και η Επιτροπή παρέχουν χρηματοδότηση για τη στήριξη του εν λόγω προγράμματος.

[31] Απόφαση του Συμβουλίου, της 20ής Ιουνίου 2011, όσον αφορά την έγκριση, εξ ονόματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της συμφωνίας σχετικά με τα μέτρα που λαμβάνει το κράτος λιμένα για την πρόληψη, αποτροπή και εξάλειψη της παράνομης, λαθραίας και άναρχης αλιείας (2011/443/ΕΕ).

➢ Αντίκτυπος των διαλόγων σχετικά με την ΠΛΑ αλιεία σε χώρες ΣΣΒΑ

Διαπιστώνεται σαφής σύνδεση μεταξύ του ρόλου των συμφωνιών σύμπραξης βιώσιμης αλιείας (ΣΣΒΑ) της ΕΕ[32] με χώρες εταίρους και των προσπαθειών της ΕΕ για την καταπολέμηση της ΠΛΑ αλιείας. Επί του παρόντος υπάρχουν 20 ΣΣΒΑ που έχουν συναφθεί με χώρες εταίρους στον Ατλαντικό, τον Ινδικό και τον Ειρηνικό Ωκεανό, οι 13 από τις οποίες διαθέτουν ενεργά πρωτόκολλα που επιτρέπουν την άσκηση αλιευτικών δραστηριοτήτων.

Οι ΣΣΒΑ στηρίζουν τους στόχους της πολιτικής για την ΠΛΑ αλιεία μέσω εργαλείων που περιλαμβάνουν προγράμματα ανάπτυξης ικανοτήτων και την παροχή κατάρτισης, καθώς και μέσω της ενίσχυσης των συστημάτων παρακολούθησης, ελέγχου και εποπτείας, περιλαμβανομένων των ηλεκτρονικών συστημάτων αναφοράς κ.λπ. Με τον τρόπο αυτόν επιτυγχάνονται θετικά δευτερογενή αποτελέσματα όσον αφορά την καταπολέμηση της ΠΛΑ αλιείας.

Προκειμένου να διασφαλιστεί η εξωτερική διάσταση της κοινής αλιευτικής πολιτικής, η Επιτροπή προτείνει την καταγγελία κάθε ισχύουσας διμερούς αλιευτικής συμφωνίας ή συμφωνίας αλιευτικής σύμπραξης σε περίπτωση που κάποια τρίτη χώρα δεν τηρεί τις υποχρεώσεις της όσον αφορά την καταπολέμηση της ΠΛΑ αλιείας, όπως προβλέπεται στο άρθρο 38 του κανονισμού ΠΛΑ.

Παρότι η εγγραφή τρίτης χώρας στον κατάλογο ως μη συνεργαζόμενης στον τομέα της ΠΛΑ αλιείας (με την επίδοση «κόκκινης κάρτας») συνεπάγεται παύση της ισχύουσας ΣΣΒΑ, η Επιτροπή, με δική της πρωτοβουλία, δεν προβαίνει στην ανανέωση των πρωτοκόλλων της ΣΣΒΑ με χώρες οι οποίες δεν έχουν διευθετήσει ελλείψεις που εντοπίστηκαν κατά την επίδοση κίτρινων καρτών.

➢ Παροχή στήριξης σε τρίτες χώρες

Οι διάλογοι για την ΠΛΑ αλιεία συνοδεύονται συχνά από προγράμματα στήριξης από διάφορες πηγές.

Η ΕΕ, σε στενή επικοινωνία με τον FAO και την Παγκόσμια Τράπεζα, προάγει τον συντονισμό με διάφορους φορείς παροχής βοήθειας προκειμένου να διασφαλιστεί ότι παρέχεται στήριξη για την αντιμετώπιση αναγκών που έχουν διαπιστωθεί. Με τον τρόπο αυτόν θα πρέπει επίσης να αποφεύγεται η αλληλοεπικάλυψη της βοήθειας.

Η ΕΕ και η Επιτροπή παρέχουν χρηματοδότηση στο πλαίσιο του παγκόσμιου προγράμματος ανάπτυξης ικανοτήτων του FAO. Το εν λόγω πρόγραμμα σχεδιάστηκε με σκοπό την παροχή συνδρομής στις αναπτυσσόμενες χώρες για την εφαρμογή της συμφωνίας σχετικά με τα μέτρα που λαμβάνει το κράτος λιμένα μέσω της εξασφάλισης τεχνικής βοήθειας και ανάπτυξης ικανοτήτων. Επιπλέον, η Επιτροπή, συχνά σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Ελέγχου της Αλιείας (EFCA), παρείχε εξατομικευμένες συνεδριάσεις για την ανάπτυξη ικανοτήτων όσον αφορά την πιστοποίηση αλιευμάτων, εργαλεία παρακολούθησης, ελέγχου και επιτήρησης, καθώς και πολιτικές σε ορισμένες τρίτες χώρες, ανταποκρινόμενη σε συγκεκριμένα αιτήματα.

[32] https://ec.europa.eu/fisheries/cfp/international/agreements_el

Για την ενίσχυση του ελέγχου των πληροφοριών που περιλαμβάνονται στα πιστοποιητικά αλιευμάτων, από το 2016 η Επιτροπή διευκολύνει επίσης την ανάπτυξη νέων λειτουργικών δυνατοτήτων για τα ηλεκτρονικά εργαλεία εποπτείας της EFCA (ολοκληρωμένη ναυτιλιακή εξυπηρέτηση της EFCA) από την EFCA και τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό για την Ασφάλεια στη Θάλασσα (EMSA). Σκοπός αυτών των λειτουργικών δυνατοτήτων είναι η παροχή βοήθειας και η μεγαλύτερη αποτροπή της ΠΛΑ αλιείας παγκοσμίως (π.χ. στα ανοικτά των ακτών της Δυτικής Αφρικής και στις περιοχές του Βόρειου Ατλαντικού και της Αρκτικής) Η Επιτροπή έχει βοηθήσει επίσης την EFCA να αναλάβει διάφορες δράσεις ανάπτυξης ικανοτήτων για τους επιθεωρητές αλιείας σε τρίτες χώρες.

Η ΕΕ παρέχει χρηματοδότηση ειδικά για την ανάπτυξη στην Αφρική, τον Ειρηνικό και Ινδικό Ωκεανό με στόχο την υποστήριξη της ανάπτυξης και της διαχείρισης της βιώσιμης αλιείας. Σε αυτό το πλαίσιο περιλαμβάνεται η ανάληψη δράσης για την προώθηση την ενίσχυσης των ικανοτήτων των περιοχών αυτών όσον αφορά την καταπολέμηση της ΠΛΑ αλιείας. Ειδικότερα, η ΕΕ έχει αναλάβει τις ακόλουθες δεσμεύσεις:

- 35 εκατ. EUR για τα κράτη ΑΚΕ, στο πλαίσιο της εταιρικής σχέσης Ειρηνικού-ΕΕ για το θαλάσσιο περιβάλλον (PEUMP)[33]·
- 15 εκατ. EUR για τη Δυτική Αφρική, στο πλαίσιο του προγράμματος βελτιωμένης περιφερειακής διακυβέρνησης της αλιείας στη Δυτική Αφρική (PESCAO)[34]· και
- 28 εκατ. EUR για την περιοχή του Ινδικού Ωκεανού, στο πλαίσιο του προγράμματος ECOFISH[35].

Όσον αφορά την PEUMP, ο προϋπολογισμός που προβλέπεται για την εν λόγω δράση καταπολέμησης της ΠΛΑ αλιείας ανέρχεται στα 3,9 εκατ. EUR. Τα σχετικά μέτρα έχουν σχεδιαστεί για τη βελτίωση της παρακολούθησης, του ελέγχου και της εποπτείας τόσο της ωκεάνιας όσο και της παράκτιας αλιείας, αλλά και της νομοθεσίας, της πρόσβασης σε πληροφορίες (διαφάνεια) και της αποτελεσματικής διαχείρισης της θαλάσσιας περιοχής.

Για το πρόγραμμα PESCAO, το προβλεπόμενο ποσό για τα μέτρα και τα έργα κατά της ΠΛΑ αλιείας ανέρχεται στα 7,9 εκατ. EUR. Τα μέτρα που λαμβάνονται στο πλαίσιο του εν λόγω έργου περιλαμβάνουν την παροχή τεχνικής βοήθειας από την EFCA στην Υποπεριφερειακή Επιτροπή Αλιείας (SRFC), την Επιτροπή Αλιείας Δυτικού Κεντρικού Κόλπου της Γουινέας (FCWC) και τις χώρες μέλη τους, με συντονισμένο τρόπο, αξιοποιώντας την πείρα που αποκτήθηκε σε επίπεδο ΕΕ. Συγκεκριμένα, το 2019 η EFCA διοργάνωσε στην περιοχή πέντε σεμινάρια κατάρτισης σχετικά με την παρακολούθηση, τον έλεγχο και την εποπτεία της αλιείας, καθώς και σχετικά με τις επιθεωρήσεις και τη χρήση δορυφορικών συστημάτων παρακολούθησης των σκαφών, συστημάτων αυτόματης αναγνώρισης μέσω δορυφόρου (AIS), ραδιοεπικοινωνιών και δορυφορικής απεικόνισης. Παράλληλα, παρείχε στήριξη για την επανεξέταση της νομοθεσίας για την αλιεία σε μία χώρα και την έγκριση ενός ΕΣΔ-ΠΛΑ σε κάποια άλλη. Μέσω του προγράμματος PESCAO, το 2019 η SRFC διοργάνωσε τρεις κοινές εκστρατείες ελέγχου, με τη συμμετοχή τουλάχιστον τριών χωρών μελών και την υποστήριξη της EFCA και του γαλλικού ναυτικού. Η δράση αυτή οδήγησε σε 157 επιθεωρήσεις. Το πρόγραμμα PESCAO θα στηρίξει την ανάπτυξη περιφερειακών δορυφορικών συστημάτων

[33] Με χρηματοδότηση από το 11ο Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανάπτυξης (ΕΤΑ), https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN-EL/TXT/?uri=CELEX:32015R0322&from=EN.
[34] Ό.π.
[35] Ό.π.

παρακολούθησης των σκαφών σε δύο υποπεριφέρειες, αυξάνοντας σημαντικά την ικανότητα καταπολέμησης της ΠΛΑ αλιείας.

Το πρόγραμμα ECOFISH περιλαμβάνει έναν ειδικό πυλώνα για την προώθηση της ενίσχυσης των ικανοτήτων όσον αφορά την καταπολέμηση της ΠΛΑ αλιείας στον Δυτικό Ινδικό Ωκεανό. 4,4 εκατ. EUR έχουν δεσμευθεί για έργα τα οποία προορίζονται κυρίως για την παροχή κατάρτισης σε επιθεωρητές αλιείας, την εξασφάλιση της δυνατότητας συμμετοχής σε κοινές περιπολίες και τη διευκόλυνση της χρήσης και ανταλλαγής δεδομένων από τα δορυφορικά συστήματα παρακολούθησης των σκαφών σε περιφερειακό επίπεδο[36].

Η ΕΕ υποστήριξε επίσης τις χώρες εταίρους στο πλαίσιο της διασφάλισης της ορθής εφαρμογής του συστήματος πιστοποίησης αλιευμάτων, μεταξύ άλλων, με τη διοργάνωση εργαστηρίων μέσω των ομάδων εργασίας για την ΠΛΑ αλιεία με σημαντικές αλιευτικές χώρες εκτός της ΕΕ.

2.3 Άλλα πλαίσια διεθνούς συνεργασίας και συνεργασία με ενδιαφερόμενα μέρη

Κατά τα τελευταία έτη έχει αυξηθεί σημαντικά η συνειδητοποίηση της σημασίας της καταπολέμησης της ΠΛΑ αλιείας παγκοσμίως. Η ΠΛΑ αλιεία αποτελεί πλέον επαναλαμβανόμενο θέμα συζήτησης στο πλαίσιο ε φόρουμ όπως η G-20, η G7 και το Οικονομικό Φόρουμ του Νταβός.

Η Επιτροπή έχει εντείνει τη συνεργασία και τον συντονισμό με διεθνείς εταίρους, όπως η Παγκόσμια Τράπεζα, ο FAO, η Ιντερπόλ και το Γραφείο των Ηνωμένων Εθνών για τον Έλεγχο των Ναρκωτικών και την Πρόληψη του Εγκλήματος (UNODC), ώστε να διασφαλιστεί ότι τα μέτρα που λαμβάνονται είναι συνεκτικά μεταξύ τους και να δημιουργηθούν συνέργειες στο πλαίσιο της συνεργασίας της ΕΕ με συγκεκριμένες τρίτες χώρες.

Η διαρθρωμένη συνεργασία με τη ναυτική δύναμη της ΕΕ (EU NAVFOR)[37] έχει βελτιώσει τον εντοπισμό ΠΛΑ αλιείας στα ανοικτά του Κέρατος της Αφρικής. Ο συντονισμός με τα μέτρα που λαμβάνονται στο πλαίσιο του θεματολογίου της ΕΕ για την ασφάλεια στη θάλασσα είναι επίσης επωφελής για τη διαρθρωμένη αντιμετώπιση δυνητικών απειλών σχετικών με την ΠΛΑ αλιεία και συναφή ναυτικά εγκλήματα.

Τα γνωμοδοτικά συμβούλια αγορών και στόλων μεγάλων αποστάσεων αποτελούν ένα είδος φόρουμ για την υπό εξέλιξη συνεργασία και τις ανταλλαγές με τα ενδιαφερόμενα μέρη. Η Επιτροπή λαμβάνει επίσης από μη κυβερνητικές οργανώσεις (ΜΚΟ) ειδοποιήσεις και στοιχεία σχετικά με δραστηριότητες για τις οποίες υπάρχουν υπόνοιες

[36] Παράρτημα 2 της απόφασης της Επιτροπής για το ετήσιο πρόγραμμα δράσης 2018 υπέρ της Ανατολικής και Μεσημβρινής Αφρικής και του Ινδικού Ωκεανού που θα χρηματοδοτηθεί από το 11ο Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανάπτυξης.

[37] Χάρη στις πληροφορίες που υποβάλλει η EU NAVFOR, η Επιτροπή αναλύει και διαβιβάζει στην επιτροπή διαχείρισης της αλιείας τόνου του Ινδικού Ωκεανού διοπτεύσεις και υλικό από αεροφωτογραφίες σκαφών τα οποία ενδέχεται να επιδίδονται σε αλιευτικές και συναφείς με την αλιεία δραστηριότητες, ιδίως δραστηριότητες που θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι παραβιάζουν τους ισχύοντες κανόνες διατήρησης και διαχείρισης.

ΠΛΑ αλιείας σε διάφορες περιοχές ανά τον κόσμο. Επιπλέον, επιδιώκει τακτικό διάλογο με τις ΜΚΟ για θέματα που αφορούν την ΠΛΑ αλιεία.

Οι ΜΚΟ διαδραματίζουν επίσης σημαντικό ρόλο στην καταπολέμηση της ΠΛΑ αλιείας. Αναλαμβάνουν διάφορες πρωτοβουλίες οι οποίες έχουν ως στόχο να διευκολύνουν τις προσπάθειες προσαρμογής των χωρών που εμπίπτουν στο πεδίο των διαλόγων για την ΠΛΑ αλιεία. Για παράδειγμα, συμβάλλουν στον προσδιορισμό των προκλήσεων και των πιθανών λύσεων. Η υποστήριξή τους έχει καθοριστική σημασία για την άσκηση επιρροής στη συμπεριφορά των φορέων εκμετάλλευσης και στις επιλογές των καταναλωτών. Επιπλέον, οι ΜΚΟ παρέχουν χρήσιμες πληροφορίες σχετικά με δραστηριότητες για τις οποίες υπάρχουν υπόνοιες ΠΛΑ αλιείας, και τις οποίες η Επιτροπή παρακολουθεί κατά περίπτωση.

3. Κύριες προκλήσεις όσον αφορά την εφαρμογή του κανονισμού ΠΛΑ

3.1 Εφαρμογή εντός της ΕΕ

Όσο τα μέτρα και οι κυρώσεις για σοβαρές παραβάσεις εξακολουθούν να διαφοροποιούνται μεταξύ των κρατών μελών σημαίας, τα οποία ερμηνεύουν τους κανόνες επιβολής με διαφορετικό τρόπο, ο στόχος για την πλήρη διασφάλιση ισότιμων όρων ανταγωνισμού στην ΕΕ θα παραμείνει απρόσιτος. Για την αντιμετώπιση του ζητήματος αυτού, η πρόταση της Επιτροπής για την αναθεώρηση του ενωσιακού συστήματος ελέγχου της αλιείας αποσαφηνίζει, ενισχύει και εναρμονίζει τις διατάξεις επιβολής που προβλέπονται επί του παρόντος τόσο στον ισχύοντα κανονισμό ελέγχου όσο και στον κανονισμό ΠΛΑ. Θα είναι σημαντικό να επιτευχθεί συμφωνία μεταξύ των συννομοθετών για τη διασφάλιση του στόχου αυτού.

Στο ίδιο πνεύμα, με την αναθεώρηση αυτή πρέπει να προσδιοριστεί η νομική βάση για την υποχρεωτική χρήση του ψηφιακού πιστοποιητικού αλιευμάτων (CATCH) προκειμένου να μεγιστοποιηθεί η αποτελεσματικότητα του συστήματος. Σε πιο τεχνικό επίπεδο, πρέπει να διασφαλιστεί —κατά προτίμηση, μέσω ενιαίας λύσης— η διαλειτουργικότητά του με άλλα περιβάλλοντα ΤΠ εντός της ΕΕ (π.χ. για την εξασφάλιση της δυνατότητας ανταλλαγής ηλεκτρονικών πιστοποιητικών μεταξύ όλων των τελωνειακών διοικήσεων της ΕΕ — CERTEX), καθώς και με τα περιβάλλοντα ΤΠ τρίτων χωρών για τον έλεγχο της αλιείας[38]. Το CERTEX θα μπορούσε να διευκολύνει τη διυπηρεσιακή συνεργασία και τη διεξαγωγή διασταυρωτικών ελέγχων επί των εισαγωγών.

- Διάλογοι με τρίτες χώρες

Η κύρια πρόκληση, η οποία εγείρεται συχνά κατά την εφαρμογή του κανονισμού ΠΛΑ σε σχέση με τρίτες χώρες, συνίσταται στη συγκέντρωση επαρκούς πολιτικής βούλησης

[38] Το Κέντρο των Ηνωμένων Εθνών για τη διευκόλυνση του εμπορίου και των ηλεκτρονικών συναλλαγών (UN/CEFACT) πραγματοποιεί επί του παρόντος σημαντικές εργασίες για τη διερεύνηση της δυνατότητας χρήσης της μορφής FLUX σε αυτό το πλαίσιο.

για την αναθεώρηση των νομικών πλαισίων και την ευθυγράμμισή τους με τις συναφείς διεθνείς υποχρεώσεις. Στο πλαίσιο αυτό, έχει καίρια σημασία ο καθορισμός αποτρεπτικών, αναλογικών και άμεσων μέτρων και κυρώσεων ώστε να διασφαλιστεί ότι οι παραβάτες δεν επωφελούνται από ΠΛΑ αλιευτικές δραστηριότητες.

Μετά τη θέσπιση του νομικού πλαισίου, η κύρια πρόκληση συνίσταται στην αποτελεσματική και προορατική εφαρμογή του. Για τον σκοπό αυτόν απαιτούνται χρόνος, πόροι, βούληση, δεξιότητες και εμπειρογνωσία. Επομένως, κρίνεται αναγκαία η παροχή τεχνικής βοήθειας και χρηματοδοτικής στήριξης από εξειδικευμένους οργανισμούς. Είναι σκόπιμο να διασφαλιστεί ο συντονισμός της χρηματοδότησης της ανάπτυξης των σχετικών ικανοτήτων, ώστε να αποφευχθεί η περιττή αλληλεπικάλυψη προσπαθειών. Στο πλαίσιο αυτό, από την πείρα που έχει αποκτηθεί προκύπτει η ανάγκη βελτίωσης των γνώσεων που διαθέτουν οι εισαγγελείς, οι δικαστές και άλλα μέλη του νομικού προσωπικού όσον αφορά τα ειδικά ζητήματα της νομοθεσίας για την αλιεία, καθώς και τις σχετικές υποχρεώσεις παρακολούθησης, ελέγχου και εποπτείας (ΠΕΕ) Η ανάπτυξη ικανοτήτων που παρέχεται από εξειδικευμένους οργανισμούς των Ηνωμένων Εθνών, όπως ο FAO, το Γραφείο των Ηνωμένων Εθνών για τον Έλεγχο των Ναρκωτικών και την Πρόληψη του Εγκλήματος (UNODC) ή η Ιντερπόλ, προσφέρει μια μοναδική ευκαιρία προκειμένου να διασφαλιστεί ότι οι παραβάτες στερούνται τα οφέλη των παράνομων δραστηριοτήτων τους.

Άλλη μία πρόκληση, η οποία θα προκύψει σε βάθος χρόνου, είναι η αποφυγή της υποτροπής. Ο κύριος στόχος που πρέπει να επιτευχθεί εν προκειμένω είναι η διατήρηση της απαραίτητης πολιτικής βούλησης.

- Ενίσχυση της διεθνούς διακυβέρνησης για την καταπολέμηση της ΠΛΑ αλιείας

Η συνέχιση της επικύρωσης και της αποτελεσματικής και πλήρους εφαρμογής της συμφωνίας PSMA από το σύνολο των συμβαλλομένων μερών θα αποτελέσει μία από τις κύριες προκλήσεις κατά τα προσεχή έτη. Η ΕΕ θα φιλοξενήσει την τρίτη συνεδρίαση των συμβαλλομένων μερών της συμφωνίας PSMA στις Βρυξέλλες. Αυτή η ιδιαιτέρως σημαντική πολυμερής συνεδρίαση θα αποτελέσει και την πρώτη ευκαιρία για την επανεξέταση και την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας της συμφωνίας. Σε αυτό το πλαίσιο, ο FAO θα παρουσιάσει επίσης την κατάσταση προόδου όσον αφορά την ανάπτυξη του παγκόσμιου συστήματος ανταλλαγής πληροφοριών (GIES) για τη διευκόλυνση των ανταλλαγών πληροφοριών σχετικά με την άρνηση εισόδου σε λιμένα και τα αποτελέσματα των επιθεωρήσεων μεταξύ των συμβαλλομένων μερών της συμφωνίας. Για άλλη μία φορά, οι εξελίξεις στον τομέα ΤΠ θα αποτελέσουν ταυτόχρονα ευκαιρία και πρόκληση όσον αφορά τη διαλειτουργικότητα με άλλα πλαίσια ΤΠ.

Στο πλαίσιο των ΠΟΔΑ, η πρόκληση συνίσταται στην επίτευξη συναίνεσης μεταξύ των συμβαλλομένων μερών ως προς τα μέτρα για την καταπολέμηση της ΠΛΑ αλιείας, ιδίως όσον αφορά τη διασταυρωτική εγγραφή σκαφών ΠΛΑ αλιείας μεταξύ των ΠΟΔΑ, την ανάπτυξη διατάξεων κατά των υπηκόων που εμπλέκονται σε ΠΛΑ αλιευτικές δραστηριότητες, καθώς και την κατάρτιση πιο διαφανών κανόνων για την πραγματική κυριότητα των σκαφών.

Μία άλλη σημαντική πρόκληση προκύπτει από την «πώληση» σημαίας από τα κράτη σημαίας σε φορείς εκμετάλλευσης τρίτων χωρών. Τα εν λόγω κράτη, των οποίων οι σημαίες αναφέρονται συνήθως ως «σημαίες ευκαιρίας», συχνά δεν ασκούν δικαιοδοσία ή αποτελεσματικό έλεγχο επί των σκαφών που έχουν καταχωριστεί στα νηολόγιά τους. Η πρόκληση έγκειται στο να διασφαλιστεί ότι οι εν λόγω χώρες εκπληρώνουν τις αρμοδιότητες των κρατών σημαίας που υπέχουν βάσει του διεθνούς δικαίου όσον αφορά την αλιεία και ότι εγγυώνται τη βελτίωση της διυπηρεσιακής συνεργασίας μεταξύ των αρχών ελέγχου της αλιείας και των αρμόδιων αρχών για την εγγραφή των αλιευτικών σκαφών στον κατάλογο (συμπεριλαμβανομένων των σκαφών-ψυγείων μεταφοράς και των σκαφών ανεφοδιασμού).

Η διαφάνεια διαδραματίζει βασικό ρόλο στη διασφάλιση της βελτίωσης του ελέγχου και της αποτροπής πιθανής ΠΛΑ αλιείας. Πρέπει να δημοσιοποιούνται περισσότερες πληροφορίες για τους εφαρμοστέους κανόνες και τα σχετικά σκάφη. Όλες οι χώρες υποχρεούνται να δημοσιεύουν την εθνική νομοθεσία που αφορά τη διαχείριση και τη διατήρηση των πόρων τους, καθώς και τους όρους που διέπουν τις δραστηριότητες τόσο των αλιευτικών σκαφών που φέρουν τη σημαία τους όσο και των σκαφών τρίτων χωρών που ασκούν αλιευτικές δραστηριότητες στα ύδατά τους (συμπεριλαμβανομένων των δημόσιων μητρώων αλιευτικών στόλων, των αδειών και εγκρίσεων αλιείας, καθώς και της καταχώρισης στον παγκόσμιο κατάλογο αλιευτικών σκαφών, σκαφών-ψυγείων μεταφοράς και σκαφών ανεφοδιασμού του FAO). Απαιτούνται πιο διαφανείς συμφωνίες πρόσβασης σε αλιευτικές δραστηριότητες, όπως οι χαρακτηριστικές συμφωνίες σύμπραξης βιώσιμης αλιείας (ΣΣΒΑ) που συνάπτει η ΕΕ[39].

- Συνεργασία και συντονισμός

Η ΠΛΑ αλιεία συνδέεται συχνά με παραβιάσεις ανθρωπίνων και εργασιακών δικαιωμάτων στον κλάδο της αλιείας. Η εφαρμογή του κανονισμού ΠΛΑ μπορεί να συμβάλει στην αποκάλυψη παραβιάσεων αυτούς του είδους. Επιπλέον, η πείρα καταδεικνύει ότι η βελτίωση των δομών και των εργαλείων ελέγχου της αλιείας έχουν οδηγήσει σε βελτιώσεις όσον αφορά την αντιμετώπιση περιπτώσεων καταπάτησης ανθρωπίνων και εργασιακών δικαιωμάτων. Ωστόσο, ο κανονισμός ΠΛΑ δεν αποτελεί, αυτός καθαυτόν, το ενδεδειγμένο εργαλείο για την αντιμετώπιση των εν λόγω παραβιάσεων, δεδομένου ότι το πεδίο εφαρμογής τους περιορίζεται σαφώς στην ΠΛΑ αλιεία, όπως ορίζεται στο διεθνές δίκαιο. Ως εκ τούτου, αυτές οι ευρύτερες προκλήσεις απαιτούν διαφορετικό και κατάλληλο νομικό πλαίσιο.

Η πολιτική για την καταπολέμηση της ΠΛΑ αλιείας παρουσιάζει ολοένα και μεγαλύτερο βαθμό αλληλεξάρτησης με τις πολιτικές για την εργασία, τα τελωνεία, το εμπόριο και τις μεταφορές, τις υγειονομικές απαιτήσεις, την καταστολή της απάτης και των εγκληματικών πράξεων, όπως η φοροδιαφυγή ή η νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες. Η ενίσχυση του εσωτερικού συντονισμού (τόσο μεταξύ των διαφόρων υπηρεσιών της Επιτροπής όσο και με την ΕΥΕΔ) βοήθησαν την Επιτροπή να δημιουργήσει συνέργειες και να αυξήσει την αποτελεσματικότητά της. Οι προσπάθειες αυτές πρέπει να συνεχιστούν, ωστόσο, εγείρεται μία ακόμη πρόκληση: να διασφαλιστούν κατάλληλοι δίαυλοι συνεργασίας και συντονισμού σε διεθνές επίπεδο.

[39] Οι ΣΣΒΑ που υπογράφει η ΕΕ δεσμεύουν τις χώρες εταίρους να δημοσιοποιούν τις διμερείς συμφωνίες που συνάπτουν με άλλους εταίρους και να εφαρμόζουν αρχές μη διακριτικής μεταχείρισης.

Θα πρέπει να ενθαρρυνθεί επίσης περαιτέρω ο διυπηρεσιακός συντονισμός σε επίπεδο κρατών μελών.

4. Συμπεράσματα

Ο κανονισμός ΠΛΑ εξακολουθεί να παρέχει ένα ολοκληρωμένο και αποτελεσματικό πλαίσιο για την καταπολέμηση της ΠΛΑ αλιείας εντός της ΕΕ. Πρόκειται για ένα σύστημα που είναι μοναδικό στο είδος του διότι, αφενός, αποτρέπεται η είσοδος προϊόντων που προέρχονται από ΠΛΑ αλιεία στην αγορά της ΕΕ και, αφετέρου, οι διάλογοι με τρίτες χώρες πολλαπλασιάζουν τις προσπάθειες καταπολέμησης της ΠΛΑ αλιείας παγκοσμίως.

Το σύστημα επίδοσης καρτών βάσει του κανονισμού ΠΛΑ αποτελεί πλέον διεθνώς αναγνωρισμένο εργαλείο για την επίτευξη προόδου όσον αφορά την καταπολέμηση της ΠΛΑ αλιείας και την προσέλκυση μεγαλύτερης προσοχής σε αυτή τη μάστιγα παγκοσμίως. Η επιτυχία του οφείλεται εν μέρει στο γεγονός ότι το σύστημα που δημιουργήθηκε βάσει του κανονισμού ΠΛΑ δεν επιβάλλει την εφαρμογή κάποιου προτύπου της ΕΕ στις τρίτες χώρες. Αντ' αυτού, διασφαλίζει απλώς ότι εκπληρώνουν τις δεσμεύσεις τους βάσει του διεθνούς δικαίου ως κράτη σημαίας, κράτη λιμένος, παράκτια κράτη και κράτη αγοράς.

Προκειμένου να επιτύχουμε τον στόχο βιώσιμης ανάπτυξης (ΣΒΑ) 14.4, την εξάλειψη της ΠΛΑ αλιείας και την τήρηση των δεσμεύσεών μας στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας, η προώθηση τόσο του συστήματος πιστοποίησης αλιευμάτων όσο και του συστήματος επίδοσης καρτών παγκοσμίως, ως ισχυρών εργαλείων για την καταπολέμηση της ΠΛΑ αλιείας, είναι προς το συμφέρον της ΕΕ. Όλα αυτά πρέπει να πλαισιώνονται από προσπάθειες γεφύρωσης των κενών όσον αφορά τη διακυβέρνηση σε περιφερειακό και παγκόσμιο επίπεδο, καθώς και από προσπάθειες αύξησης των ικανοτήτων τρίτων χωρών για την καταπολέμηση της ΠΛΑ αλιείας.

Προκειμένου να βελτιωθούν περαιτέρω οι δυνατότητες του κανονισμού ΠΛΑ και του πλαισίου της ΕΕ για την αντιμετώπιση, την καταπολέμηση και την εξάλειψη της ΠΛΑ αλιείας, είναι σημαντικό να εγκριθεί και να εφαρμοστεί τάχιστα το αναθεωρημένο σύστημα ελέγχου της ΕΕ στον τομέα της αλιείας. Στο πλαίσιο αυτό περιλαμβάνεται και η ψηφιοποίηση του συστήματος πιστοποίησης αλιευμάτων.